

Wetenschap en mededeelzaamheid

Except for the fortunate few, writers are made, not born. A. Paton!

Nieuwe richtlijnen

In dit nummer van *Huisarts en Wetenschap* worden nieuwe richtlijnen voor inzenders van kopij geïntroduceerd. Dit *Ten geleide* vormt een goede gelegenheid hierop de aandacht te vestigen en tevens stil te staan bij het schrijven van artikelen en bij het publicatiebeleid van de redactiecommissie.

In de afgelopen drie jaargangen werd een *Mededelingen voor inzenders van kopij* afgedrukt op de advertentiepagina, voorafgaande aan de inhoudsopgave. Omdat deze plaats in het tijdschrift niet geschikt bleek te zijn, heeft de redactiecommissie besloten in het vervolg hiervoor de laatste redactionele pagina te reserveren.

De belangrijkste inhoudelijke wijziging heeft betrekking op de literatuurverwijzingen volgens het Vancouver-systeem. De auteursnamen en jaartallen in de tekst worden hierbij vervangen door numerieke verwijzingsnoten. Daarmee vervalt de tot heden gehanteerde alfabetische literatuuropgave. De redactiecommissie gaat ervan uit, dat deze wijziging na het verschijnen van enkele nummers van deze jaargang voldoende bekend zal zijn. Nadien zullen auteurs in voorkomende gevallen worden uitgenodigd hun tekst en literatuurlijst aan te passen aan de nieuwe richtlijnen. De redactionele bewerking van artikelen – een recht dat de redactiecommissie zich uitdrukkelijk voorbehoudt! – wordt aanzienlijk vergemakkelijkt en bespoedigd als rondom de tekst voldoende „wit” voor wijzigingen wordt gelaten. Een typescript met een dubbele interlinie draagt daarin eveneens in belangrijke mate toe bij. Voor de overige richtlijnen wordt verwezen naar pagina 40 van dit nummer.

Schrijfbarrière en plankenkoorts

De huisartsgeneeskunde biedt nog steeds voldoende uitgangspunten voor wetenschappelijke publikaties. Het aantal huisartsen dat als auteur iets voor het voetlicht brengt, blijft echter nog tot enkele tientallen beperkt. Wat kan hiervan de oorzaak zijn?

„Schrijven is een vak dat als elke andere professie moet worden geleerd”.² Verschillende Nederlandse en Engelse publikaties zijn voorhanden om auteurs hierin wegwijs te maken.³⁻⁷ Daarnaast beschikt de Commissie Wetenschappelijk Onderzoek van het NHG over een lijst van publikaties, ingedeeld naar de

categorieën Taal, Leesbaarheid en Wetenschapsvoorlichting. Na dit voorwerk zal het voor menigeen gemakkelijker zijn een artikel over een literatuuronderzoek, dan wel een verslag van een grensverleggend of fundamenteel onderzoek te schrijven, ook al zal dat niet zo maar uit de pen vloeien. In ieder geval kan het bijdragen de schrijfbarrière en plankenkoorts te overwinnen.

Scheppen en schaven

Het schrijven van een artikel vraagt om een structuur, die niet hoeft te beantwoorden aan het strakke Angelsaksische schema van inleiding, methode, resultaten en beschouwing. De redactiecommissie hanteert nooit een dergelijk sjabloon, omdat zij voor de creativiteit van auteurs te weinig ruimte biedt.

Een concept wordt na de nodige wijzigingen en aanvullingen schoon uitgetypt en na enige tijd van rust opnieuw bewerkt. Kritisch lezen en herlezen levert vrijwel steeds verbeteringen op, te meer als het belang voor de (huisarts)geneeskunde, de kwaliteit van het onderzoek (en het artikel) en de presentatie in het oog worden gehouden – criteria die de redactiecommissie eveneens hanteert. Een tweede versie van het typescript kan aan een ander ter beoordeling worden voorgelegd, hetgeen doorgaans opmerkingen oplevert, die in sommige gevallen zelfs een volledig herschrijven noodzakelijk maken. Dit scheppen en schaven kan de helderheid en leesbaarheid verhogen en de bondigheid, geordende wijze van presentatie en volledigheid van een artikel ten goede komen.

Op grond van de presentatie of het taalgebruik alleen wordt een artikel vrijwel nooit afgewezen. Vrij regelmatig wordt auteurs verzocht hun artikel te bekorten. Lengte en inhoud kunnen vijanden, bondigheid en inhoud vrienden van elkaar zijn. De geschiedenis der geneeskunde kent twee saillante voorbeelden van deze bondigheid. Darwin had voor zijn *On the origin of species* (1842) slechts 230 geschreven bladzijden nodig. De Nobelprijswinnaars Watson en Crick beschreven en publiceerden het onderzoek van het DNA in het Engelse tijdschrift *Nature* (1953) in negenhonderd woorden. In de beperking toont zich de meester.

Als een auteur uiteindelijk zijn geesteskind goed vindt – „It 's one that has a definite structure, makes its point, and then shuts up”⁸ – is het in zijn definitieve

versie rijp voor beoordeling door de redactiecommissie.

Redactiebeleid

De leden van de redactiecommissie ontvangen via de secretaresse de ingezonden artikelen, *zonder de naam of namen van de auteur(s)*. De anonieme beoordelingen worden schriftelijk vastgelegd en tijdens de redactievergadering besproken. Van de titel tot en met de samenvatting worden de artikelen zorgvuldig gelezen en beoordeeld op hun doel, de ordening der gegevens, de definities van hypothesen, de methodologie van het onderzoek, de visualisering van grafieken en tabellen, de statistische bewerking, de interpretatie van onderzoeksgegevens, een evenwichtig gebruik van casuïstiek en de conclusies. Daarbij wordt eveneens gelet op de doelgroep en gekeken of de richtlijnen voor inzenders van kopij in acht zijn genomen.

De redactiecommissie is zich ervan bewust dat een artikel op vele wijzen aan deze criteria kan voldoen. De ervaring leert dat de beoordelingen van de redactieleden in de meeste gevallen overeenstemming vertonen, die tot aanvaarding, een verzoek tot herschrijven of afwijzing leidt. Bij uitzondering wordt een deskundige verzocht een artikel waarover geen consensus bestaat, te beoordelen, uiteraard zonder dat hij op de hoogte is van de identiteit van de auteur(s). Doorgaans wordt zijn advies als arbitrale uitspraak overgenomen.

Een verzoek tot herschrijven van een artikel gaat altijd vergezeld van een uitvoerige specificatie. Ten aanzien van reeds elders gepubliceerde artikelen voert de redactiecommissie het beleid, dat deze niet voor publikatie in *Huisarts en Wetenschap* in aanmerking komen.

Mededeelzaamheid

Huisartsen moeten hun kennis en wetenschap niet verborgen houden. Alleen door mededeelzaamheid kan de huisartsgeneeskunde tot bloei komen. De bijna een meter lange rij banden van *Huisarts en Wetenschap* en *Huisarts & Praktijk* van de afgelopen vijftientig jaargangen onderstreept de betekenis van ons maandblad in deze tijd. De inhoud ervan is de mest op de akkers van de toekomst. De redactiecommissie spreekt de wens uit dat vele huisartsen de pen

ter hand zullen nemen voor bijdragen van dit tijdschrift. „The best proof of the pudding is in the eating”.

Slot

Tot slot een woord van dank aan de auteurs en adviseurs, aan mevrouw De Gier als uitgever, de heer Vlug van Drukkerij Verweij, onze secretaresse mevrouw Bakker en eindredacteur Hofmans voor hun medewerking en nauwgezetheid. De redactiecommissie hoopt op een duurzame samenwerking met hen allen.

Een bijzonder woord van dank aan Hans Nolet, die gedurende zeven jaar een trouw lid van onze commissie was en ons gaat verlaten wegens een nieuwe werkring. We zullen je node missen, Hans. Het ga je goed op je nieuwe post in de gezondheidszorg.

Dr. K. Gill

¹ Paton A. How I write a paper. Br Med J 1976; ii: 1115-7.

² Proosdij C van. In foro et in margine. Leiden: Stafleu, 1978.

³ Centraal comité voor voordracht en publikatie. Wenken voor sprekers en schrijvers. 4e gew. dr. Amsterdam: Centen, 1957.

⁴ Groot J de. Schrijven – en gelezen worden. 4e dr. Groningen: Tjeenk Willink, 1973.

⁵ Werff FC van der. Hoe maak ik mijn geschriften leesbaar. Rotterdam: Nijgh en Van Ditmar/Universitaire Pers, 1966.

⁶ Boer H de, Bok ST, Vredenduin PGJ, e.a. Schriftelijk rapporten. 2e herz. dr. Utrecht/Antwerpen: Spectrum, 1962.

⁷ Proosdij C van. In margine. Het schrijven van een artikel. Huisarts en Wetenschap 1978; 21: 253-6.

⁸ Lock S. How editors survive. Br Med J 1976; ii: 1118-9.